
Obsah

Předmluva (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	11
Historické poznámky a vývoj chirurgických oborů (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	12
Náplň práce a povinnosti sestry při ošetřování dětských chirurgických pacientů (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	20
Antisepse a asepse v chirurgii (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	25
Metody dezinfekce a sterilizace	27
Fyzikální metody dezinfekce a sterilizace	27
Chemické metody dezinfekce a sterilizace	32
Centrální sterilizace	34
Anestézie (<i>MUDr. Lubica Pevalová</i>)	35
Premedikace	35
Bezprostřední příprava před anestézií a výkonem	36
Místní znecitlivění	37
Celková anestézie	38
Stadia celkové anestézie	39
Způsoby inhalační anestézie	40
Nitrožilní (intravenózní) anestézie	44
Komplikace anestézie	44
Volba anestézie	45
Transfúze krve (<i>MUDr. Lubica Pevalová</i>)	47
Z historie transfúze krve	47
Transfúzní přípravky	47
Indikace transfúze krve a krevních přípravků	49
Kontraindikace transfúze krve a krevních přípravků	49
Reakce a komplikace při transfúzi a po ní	50
Povinnosti sestry při transfúzi	51
Vyšetření krevní skupiny	52
Předoperační a pooperační ošetřovatelská péče (<i>MUDr. Lubica Pevalová</i>)	55
Předoperační příprava	55

Pooperační péče	58
Stavy ohrožující život (<i>MUDr. Lubica Pevalová</i>)	63
Neodkladná resuscitace, kříšení	63
Úkoly intenzivní péče	64
Postupy základní neodkladné resuscitace	65
Resuscitace dýchání	67
Resuscitace oběhu	69
Šokové stavy (<i>MUDr. Lubica Pevalová</i>)	71
Záněty, nádory, vrozené vady (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	73
Záněty	73
Léčení zánětů v chirurgii	77
Zhoubné nádory u dětí	80
Náplň práce dětské sestry při ošetřování onkologických pacientů	85
Vrozené vady	87
Zásady práce na operačním bloku (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	91
Výživa a dietetika v chirurgii (<i>Doc. MUDr. Vítazoslav Pohl, CSc.</i>)	96
Dlouhodobá parenterální výživa	96
Složení roztoků pro dlouhodobou výživu u dětí	97
Výživa nazogastrickou sondou a gastrostomií	98
Pooperační komplikace (<i>Doc. MUDr. Vítazoslav Pohl, CSc.</i>)	100
Oběhové selhání	101
Poruchy srdeční činnosti	101
Insuficience srdce	101
Tromboflebitida a flebotrombóza	102
Embolie	103
Plicní komplikace	105
Gastrointestinální komplikace	105
Zvracení	105
Singultus	106
Ileus	106
Urologické komplikace	106
Základní výkony chirurgické techniky (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	108
Chirurgie mozkové části hlavy (<i>Doc. MUDr. Eduard Pekarovič, CSc.</i>)	114
Vrozené vady mozku a jeho obalů	114
Rozštěpové vady	114
Mikrocefalie	116
Kraniostenóza	116
Hydrocefalus	117
Poranění hlavy	121
Poranění kožního krytu lebky	121
Zlomeniny lebky	121
Úrazy mozku	123

Expanzivní nitrolebeční procesy	125
Intrakraniální nádory	125
Abscesy mozku	126
Neurochirurgické vyšetřovací metody	126
Chirurgie obličejové části hlavy (<i>Doc. MUDr. Eduard Pekarovič, CSc.</i>)	129
Vrozené vady obličeje	129
Kožní útvary	129
Cévní malformace na obličeji	129
Rozštěpové vady	130
Pierre-Robinův syndrom	133
Poranění obličeje	133
Zlomeniny	134
Zánětlivá onemocnění obličeje	134
Chirurgie páteře a míchy (<i>Doc. MUDr. Eduard Pekarovič, CSc.</i>)	136
Vrozené vady	136
Rozštěpové vady	136
Následky a komplikace vrozených rozštěpových vad	139
Úrazy páteře a míchy	140
Zlomeniny obratlů	140
Poranění míchy	141
Chirurgická onemocnění krku (<i>Doc. MUDr. Eduard Pekarovič, CSc.</i>)	142
Vrozené vady	142
Torticollis	144
Tracheostomie	145
Onemocnění štítné žlázy — struma	146
Chirurgická onemocnění hrudníku a zvláštnosti vyšetřování v hrudní chirurgii (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	148
Diagnostické a terapeutické výkony v oblasti hrudníku	148
Rentgenologické metody	149
Instrumentální metody	149
Chirurgické metody	149
Sonografie a výpočetní tomografie	150
Katetrizace srdce a kardioangiografie	151
Chirurgické výkony při přístupu k hrudním orgánům a chirurgic- ké výkony v hrudníku	151
Onemocnění hrudní stěny	152
Vrozené vady hrudní stěny	155
Chirurgická onemocnění pohrudnice a plic	159
Chirurgická onemocnění srdce	166
Atrézie jícnu	168
Vrozené vady bránice	171
Gastroezofageální reflux	173
Náhlá smrt dítěte na lůžku	174

Poranění hrudníku	175
Chirurgická onemocnění břišní stěny a břišních orgánů	178
Kýly (<i>Doc. MUDr. Eduard Pekarovič, CSc.</i>)	178
Charakteristika a rozdělení	178
Klinické příznaky	179
Léčení	180
Vrozené vady trávicí trubice	181
Pylorostenóza	181
Atrézie tenkého střeva	182
Malrotace	185
Meckelův divertikl a jeho komplikace	187
Megacolon congenitum	189
Anorektální malformace	192
Získaná onemocnění trávicí trubice	
(<i>Doc. MUDr. Vítazoslav Pohl, CSc.</i>)	195
Náhlé břišní příhody	195
Zánětlivé náhlé břišní příhody	196
Apendicitidy v dětském věku	198
Komplikace apendicitidy	199
Crohnova nemoc, ileitis terminalis	202
Ileus, charakteristika a rozdělení	203
Invaginace	204
Poranění orgánů břišní dutiny	207
Cizí tělesa v žaludku a v trávicím ústrojí	209
Vředová choroba žaludku a dvanáctníku	210
Nádory žaludku	213
Benigní nádory žaludku	213
Maligní nádory žaludku	214
Karcinom žaludku	214
Onemocnění tlustého střeva	216
Colitis ulcerosa	217
Fissura ani	218
Periproktální absces	219
Nádory tlustého střeva	220
Benigní nádory tlustého střeva	220
Premaligní nádory tlustého střeva	220
Karcinom tlustého střeva	221
Onemocnění žlučových cest u dětí a dospělých (<i>Doc. MUDr. Bernard Geryk, CSc.</i>)	223
Vrozené vady žlučových cest	223
Atrézie žlučových cest	223
Cysta choledochu	224
Získaná onemocnění žlučníku	225

Cholelitiáza	225
Cholecystitida	227
Postcholecystektomický syndrom	228
Nádory žlučových cest	228
Onemocnění slinivky břišní (pankreatu)	228
Anulární (prstencovitý) pankreas	228
Prudký zánět pankreatu	229
Pankreatické cysty a pseudocysty	230
Nádory pankreatu	231
Krvácení do trávicího ústrojí	231
Portální hypertenze	232
Onemocnění sleziny	234
Poranění sleziny	234
Indikace operace	235
Kontraindikace operace	236
Základní vyšetřovací metody při onemocněních břišních orgánů	236
Fyzikální vyšetření břicha	236
Laboratorní vyšetření	237
Rentgenová vyšetření	238
Nativní snímek břicha	238
Pasáž trávicí trubice	239
Irigografie	239
Instrumentální vyšetření	239
Gastroskopie	239
Rektoskopie	240
Laparoskopie	240
Diagnostická punkce břicha a laváž břišní dutiny	240
Vyšetření ultrazvukem (echografie, sonografie)	240
Výpočetní tomografie	241
Urologie (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	243
Onemocnění močového ústrojí	243
Vrozené vady močového ústrojí	247
Anomálie ledvin	247
Anomálie pánviček a močvodů	249
Anomálie močového měchýře	251
Anomálie močové trubice	252
Fimóza a parafimóza	255
Polohové anomálie varlat	256
Urolitiáza	258
Úrazy uropoetického systému	260
Traumatologie (<i>Prof. MUDr. Martin Janec, DrSc.</i>)	264
Prevence úrazů	264
Následky úrazů	267

Rány	268
Zásady první pomoci při poranění	277
Dětská traumatologie	279
Popáleniny v dětském věku (<i>Doc. MUDr. Bernard Geryk, CSc.</i>)	279
První pomoc	282
Léčba popálenin	282
Poranění chemikáliemi	284
Poškození chladem	285
Omrzliny a podchlazení	285
Poranění elektrickým proudem	286
Zvláštnosti dětských zlomenin (<i>MUDr. Leo Spiššák, CSc.</i>)	287
Rozdělení zlomenin	289
Příznaky zlomenin	291
Hojení zlomenin	293
Léčení zlomenin	293
Zlomeniny horní končetiny	297
Zlomeniny pánve a dolní končetiny	304
Zlomeniny páteře	306
Poranění kloubů	306
Péče sestry o nemocné s poraněním kostí a kloubů	309
Kontroly obvazu	309
Kontrola extenzního zařízení	310
Chirurgie pohybového ústrojí (<i>MUDr. Leo Spiššák, CSc.</i>)	313
Podstata oboru ortopedie	313
Diagnostika poškození pohybového ústrojí	313
Léčení	315
Konzervativní léčebné prostředky	315
Operační léčebné prostředky	316
Rehabilitace	316
Ortopedická protetika	318
Kongenitální deformity	319
Onemocnění kostí	326
Zánětlivá onemocnění kostí	327
Cirkulační poruchy kostí	329
Kostní tumory a jim podobné afekce	331
Benigní nádory a jim podobné afekce	332
Zhubné kostní nádory	335
Onemocnění kloubů	336
Onemocnění nervosvalového systému	338
Vrozené anomálie a vývojová onemocnění páteře	341
Vývoj zakřivení páteře a vývoj postoje	341
Spondylolýza, spondylolistéza	344
Vrozené anomálie a vývojová onemocnění nohy	345